

Rigsdagsmand for Odense Amts 3die Valgkreds (C. E. Møller) iøvrigt ogsaa, thi han yttrede jo, at han er saa bange med Hensyn til de mange forskellige Lærebøger; men jeg vil virkelig finde det meget usseligt, om de Geistlige engang kunde komme til at see, at Lærere kunne undervise efter hvilken som helst Bog, og ikke alene efter Bog, men ogsaa efter hvad deres Hjertes Sprog indgiver dem, saaledes at det ikke alene kan forstaaes af hvert enkelt Barn, men ogsaa føles. Jeg veed i det Hele taget slet ikke, hvorfor der saaledes skal undervises efter Bog; jeg foreslaaer, at der skal tales fra Hjerte til Hjerte, saaledes, at det baade kan forstaaes og fattes og føles, og en saadan Underviisning mener jeg derfor ogsaa, burde gennemføres, men en saadan Udenadslæren, som Religionsunderviisningen hidtil har indskrænket sig til, finder jeg aldeles forkastelig, og den burde derfor efter min Mening aldeles affkaffes.

Kirke- og Underviisningsministeren: Jeg vil dog, for at min Taushed ikke skal fremfalde Misforstaaelse, bemærke, at den sidste ærede Taler ikke ganske rigtigt har opfattet mine tidligere Utringer, naar han deraf vilde ulede, at det netop var fra Biskoppernes og fra Landemoderne Udtalelser, at Betænkkeligheden hos mig ved flere Lærebøgers Indførelse var hentet; derved i saa Henseende disse Udtalelser virkelig vare noget ganske Eneftaaende, Noget, der kun kom fra Provster og Biskopper, som saa ofte ere omtalte her, saa vilde jeg ikke have taget i Betænkning at gaae ind paa en yderligere Udvildelse af den indrømmede Frihed, ligesom det jo ogsaa vil sees af Fremstillingen, at der i visse Punkter er gaaet udenfor hvad der er indfattet af Biskopperne og Landemoderne, navnlig med Hensyn til de Betingelser, under hvilke Afbenyttelsen af en anden Lærebog skulde tilstaaes. Hvad jeg sigtede til ved mine Ord var, at der ved en pludselig større Frihed i Henseende til Valget af Lærebøgerne vilde opstaae en betydeligere Bæmselighed, ikke alene for Biskopper, Provster, Præster og Skolelærere, men ogsaa for Familiefædre, og at en saadan udvidet Frihed

maa skee netop derved vilde afstedkomme en Forvirring og maaskee ogsaa en vis ubehagelig Følelse, som vilde skade den fremtidige Udvikling af Friheden. Denne Berigtigelse har jeg troet at maatte gjøre, for at det kan sees, hvad Meningen af mine tidligere Utringer i denne Retning har været. — Med Hensyn til hvad der blev yttret af den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 6te Valgkreds (S. N. Hansen) maa jeg dog, uden at jeg iøvrigt kan ønske at forlange Debatten herom, endnu bemærke, at jeg ikke ganske kan indsee, at Familiefædre ikke skulde have opnaaet Alt, hvad der billigtvis fra deres Side kunde ønskes, og det endog paa den for dem hensigtsmæssigste og letteste Maade; jeg gaaer, som af mig tidligere udtalt, ud fra, at der gives dem en passende Leilighed til at overveie Sagen og afgive deres Bestemmelse. Hvorvidt man afdrer dem denne paa en vis Dag og til en vis Time, skal jeg ikke kunne sige noget Videre om; det berøer jo ganske paa Forholdene, om dette maa ansees for at være passende eller ei; men skulde det komme til Ministeriets Kundskab, at man indrettede Sagen saaledes, at det fik Udseende af, at man ikke vilde lade Familiefædre have den dem tilkommende Stemme med i Sagen, saa vil jeg ganske vist som Minister misbillige det og ansee det for at være ligefrem sridende mod Tanken med den givne Bestemmelse. Forsaa vidt er jeg altsaa ganske enig med den ærede Rigsdagsmand. Derimod kan jeg ikke med ham finde, at det just skulde være Familiefædre, der skulde være de nærmest Raldede eller Berettigede til at afgjøre det Spørgsmaal, om der skal vælges en anden Lærebog til Brug ved Religionsunderviisningen i Skolen; det ligger aldeles klart for mig, at dette Spørgsmaals første og nærmeste Overveielse maa udgaae fra dem, der nærmest have med Lærebøgenes Anvendelse at gjøre; og naar ingen endelig Afgjorelse kan finde Sted uden med Familiefædrenes Samtykke, saa forekommer det mig, at den naturlige Stilling for alle Parter er givet.

Rugaard: Jeg skal dog tillade mig at gjøre den supplerende Bemærkning til hvad den ærede Minister anførte, at man dog af Ind-